

Федір Ткачик

к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Денис Малінський

студент гр. ФФАм-12,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ СТАБІЛІЗАЦІЇ Й РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

Сучасний стан ринкового середовища України визначається складними процесами розвитку економіки, що вимагає проведення відповідних реформ у національній фіскальній політиці. Останнім часом питання щодо визначення підходів до вдосконалення фіскальної політики перебувають в центрі уваги наукової та громадської думки. Доцільно зауважити, що в сучасних умовах система оподаткування фізичних та юридичних осіб в Україні має ряд суттєвих недоліків: слабка соціальна спрямованість податку на доходи громадян, малоефективна спрощена система оподаткування доходів юридичних та фізичних осіб, надмірність податкового тягаря, що є однією з причин фінансової нестабільності підприємств, зменшення сукупного попиту та частини податкових надходжень до бюджету, економічна криза. Крім цього, велика кількість пільг та постійні зміни податкового законодавства перешкоджають стабільному функціонуванню економіки в цілому. Діюча система оподаткування сьогодні повною мірою не може забезпечити реалізацію ні цілей державної політики, ні прав та цілей платників податків. Низка недоліків, які були допущені при її створенні, призвели до того, що податки, фактично, не виконують повноцінно фіскальну й стимулюючу функції. Головна проблема полягає в тому, що при створенні цієї системи не було повною мірою враховано теоретико-практичні принципи оподаткування, які сформовані на основі міжнародного багатоговікового досвіду [1, с.185].

Реформування фіскальної політики має, в першу чергу, бути направленим на вирішення таких завдань як:

- побудова стабільної, зрозумілої та єдиної податкової системи;
- встановлення правових механізмів взаємодії усіх її елементів та учасників у межах єдиного фіскального простору;
- створення раціональної податкової системи, що забезпечує збалансованість загальнодержавних і приватних інтересів, сприяє розвитку підприємництва, активізує інвестиційну діяльність та є каталізатором нарощування національного багатства країни та добробуту населення;
- зниження загального податкового навантаження;
- формування єдиної податкової правової бази;
- удосконалення відповідальності за недотримання бюджетно-податкового законодавства;
- спрощення процедур адміністрування податків та зборів тощо [2; 3, с. 128].

З метою підтримки функціонування економіки країни в умовах боротьби, а саме виконання дохідної частини Державного бюджету, необхідно враховувати

можливі загрози. Податки завжди становили найбільшу частину у структурі доходів бюджету, однак з початком повномасштабної війни їхній обсяг значно скоротився.

Як зазначав ще Джон Мейнард Кейнс у своїй праці 1940 року з промовистою назвою «Як нам заплатити за війну» (John Maynard Keynes, *How to pay for the war*, London), насамперед важливо уникнути інфляції, яка не вирішує проблеми фінансування державних видатків на війну, а лише поглиблює її, призводячи до соціальної нерівності. Він наголошував на важливості уникнути фінансування зростаючих витрат на війну за рахунок інфляції, для чого пропонував забезпечити «відкладене в часі споживання після війни» [4].

Саме тому варто постійно аналізувати ефективність введених раніше податкових пільг, залучення додаткових джерел мобілізації коштів, урегулювання ставок податку на доходи відповідно до обсягу прибутку платника податків, спрощувати умови ведення бізнесу та мотивувати підприємців до відновлення своєї діяльності, підтримувати харчову та агропромисловість. Налагодження народного господарства, міжнародна фінансова допомога, створення умов для функціонування бізнесу, забезпечення громадян робочими місцями – є основним завданням для підтримки макростабільності, забезпечення доходами Державного бюджету зменшення рівня дефіциту.

Список використаних джерел:

1. Шкарупа О. В. Аналіз проблем та напрямків удосконалення системи оподаткування. *Механізм регулювання економіки*. 2018. №1. С. 185–191.
2. Актуальні напрями реформування вітчизняної податкової системи. *Інститут Податкових Реформ*. URL: <https://ngoipr.org.ua/news/aktualni-napryamy-reformuvannya-vitchyznyanoi-podatkovoyi-systemy/>
3. Галабурда А. С., Шевченко С. О. Податкова політика в умовах воєнного стану. *Економічний вісник університету*. 2022. № 54. С. 123–130.
4. Шевченко К. Фінансово-економічна політика за воєнного часу. *Дзеркало тижня*. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/finansovo-ekonomichna-politika-za-vojennoho-chasu.html>